

Bruksela, 30 września 2025 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0232 (COD)

9474/1/25
REV 1 ADD 1

ENV 414
CLIMA 174
AGRI 228
FORETS 29
RECH 248
TRANS 210
CODEC 696
PARLNAT

UZASADNIENIE RADY

Dotyczy: Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie monitorowania i odporności gleby (prawo o monitorowaniu gleby)

- Uzasadnienie Rady
- Przyjęte przez Radę 29 września 2025 r.

I. WPROWADZENIE

1. 5 lipca 2023 r. Komisja przekazała Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie monitorowania i odporności gleb (prawo o monitorowaniu gleb). Wniosek ma pomóc UE w osiągnięciu celu, jakim jest zapewnienie zdrowych gleb do 2050 r. Wprowadzono w nim obowiązek monitorowania zdrowia gleby, zapoczątkowano stopniowe wdrażanie zrównoważonego gospodarowania glebami i określono środki mające na celu rozwiązanie problemu zanieczyszczenia gleby. Wniosek jest zgodny ze strategią UE na rzecz ochrony gleb z 2021 r., która jest ważnym elementem Europejskiego Zielonego Ładu i unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030.
2. Podstawą projektu dyrektywy jest art. 192 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) (zwykła procedura ustawodawcza).
3. W Parlamencie Europejskim jako komisję prowadzącą wyznaczono Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI). Parlament przyjął stanowisko w pierwszym czytaniu 10 kwietnia 2024 r.
4. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię 25 października 2023 r., a Europejski Komitet Regionów – 19 czerwca 2024 r.
5. Komisja przedstawiła ten wniosek – wraz z towarzyszącą mu oceną skutków – Grupie Roboczej ds. Środowiska 27 lipca (wideokonferencja) i 6 października 2023 r. Grupa Robocza ds. Środowiska kontynuowała analizę wniosku podczas prezydencji hiszpańskiej i belgijskiej. 17 czerwca 2024 r. Rada (ds. Środowiska) przyjęła podejście ogólne.
6. Następnie 22 października 2024 r., 12 grudnia 2024 r. i 9 kwietnia 2025 r. odbyły się trzy nieformalne polityczne posiedzenia trójstronne, w wyniku których wypracowano wstępne porozumienie między Radą a Parlamentem Europejskim. W dniu 21 maja 2025 r. Komitet Stałych Przedstawicieli potwierdził tekst kompromisowy wstępnie uzgodniony podczas nieformalnego posiedzenia trójstronnego 9 kwietnia 2025 r.

7. 4 czerwca 2025 r. komisja ENVI w Parlamencie Europejskim zagłosowała za przyjęciem tego samego tekstu kompromisowego. Następnie 5 czerwca 2025 r. przewodniczący komisji ENVI wystosował pismo do przewodniczącego Komitetu Stałych Przedstawicieli, w którym stwierdził, że jeżeli Rada przyjmie swoje stanowisko w pierwszym czytaniu zgodnie z ustalonym ogólnym wstępnym porozumieniem, zaleci on, by na posiedzeniu plenarnym Parlament zatwierdził stanowisko Rady bez zmian – z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej – w drugim czytaniu.

II. CEL

8. Ogólnym celem proponowanej dyrektywy jest sprawienie, by do 2050 r. UE zapewniła zdrowe gleby, czemu służyć ma ustanowienie środków na rzecz ogólnounijnego zharmonizowanego monitorowania opierającego się na systemach krajowych oraz środków na potrzeby oceny i wspierania zdrowia gleby i odporności gleby, a także rozwiązania problemu terenów zanieczyszczonych.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

9. Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu obejmuje elementy, co do których współprawodawcom udało się wypracować porozumienie.
- i. Aby ułatwić państwom członkowskim wdrażanie, ramy monitorowania gleby przewidują wystarczający poziom harmonizacji i niezbędną elastyczność. Wzmocniono monitorowanie niektórych ważnych aspektów zdrowia gleby, takich jak różnorodność biologiczna gleby i zanieczyszczenia gleby, takie jak PFAS i pestycydy. Dodatkowym wsparciem przy wdrażaniu tych przepisów w razie potrzeby byłaby dobrowolna pomoc Komisji w monitorowaniu zdrowia gleby i przechowywaniu próbek gleby.
 - ii. Projekt dyrektywy przewiduje wsparcie dla właścicieli gruntów i zarządców gruntów, tak by zachęcić ich do poprawy zdrowia gleby i odporności gleby i pomóc im w tym zakresie.
 - iii. Jeśli chodzi o przejmowanie gruntów, tymczasowe porozumienie skupia się na monitorowaniu jego najbardziej widocznych aspektów – zasklepienia gleby i usuwania gleby – i określa pewne zasady dotyczące łagodzenia ich skutków.

- iv. Gospodarowanie terenami zanieczyszczonymi opiera się na podejściu stopniowym i na analizie ryzyka.
- v. Cel na 2050 r., jakim jest osiągnięcie zdrowych gleb, pozostaje ambitny.

IV. PODSUMOWANIE

- 10. Stanowisko Rady opiera się na głównym celu wniosku Komisji i w pełni odzwierciedla kompromis osiągnięty podczas nieformalnych negocjacji między Radą a Parlamentem Europejskim przy wsparciu Komisji.
 - 11. W związku z tym Rada uważa, że jej stanowisko w pierwszym czytaniu w wyważony sposób przedstawia wynik negocjacji. Po przyjęciu dyrektywa zapewni pierwsze specjalne ramy dotyczące gleby i przyczyni się do osiągnięcia zdrowia gleb w UE.
-